

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 361/09-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. októbra 2009 predbežne prerokoval sťažnosť R. O., ..., t. č. vo výkone väzby, zastúpeného advokátom JUDr. L. K., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky, práva na osobnú slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Toš 4/2009 a jeho uznesením z 18. júna 2009 a takto

rozhodol:

Sťažnosť R. O. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. augusta 2009 doručená sťažnosť R. O. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky

(ďalej len „ústava“), práva na osobnú slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Toš 4/2009 a jeho uznesením z 18. júna 2009 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. Pš 19/05 zo 4. mája 2005 vzatý do väzby z dôvodov podľa § 67 ods. 1 písm. b) a ods. 2 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 v trestnej veci, ktorá bola v tom čase v štádiu prípravného konania. Uznesením bývalého Špeciálneho súdu v Pezinku (ďalej len „špeciálny súd“) sp. zn. BB-Pš 35/2005 zo 14. decembra 2006 v spojení s uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Toš 88/2006 z 19. decembra 2006 bola lehota trvania väzby sťažovateľa predĺžená do 28. apríla 2007. Dňa 27. apríla 2007 podal prokurátor v trestnej veci sťažovateľa obžalobu špeciálnemu súdu pre trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny a teroristickej skupiny podľa § 185a ods. 1 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005. Sťažovateľ bol v tejto trestnej veci prepustený z väzby na slobodu 15. mája 2008, a to uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Toš 32/2007, pričom tento súd konal v intenciách nálezu ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 187/07 z 22. apríla 2008, ktorým bolo vyslovené porušenie jeho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ako aj práva na slobodu podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru. Sťažovateľ bol opätovne vzatý do väzby 13. októbra 2008 uznesením špeciálneho súdu sp. zn. PK-1 T 14/2007 podľa § 72 ods. 1 a 2 z dôvodu podľa § 71 ods. 2 písm. e) Trestného poriadku účinného od 1. januára 2006, podľa ktorého môže byť obvinený po prepustení na slobodu vzatý do väzby v tej istej veci, ak je obvinený pre ďalší úmyselný trestný čin spáchaný po prepustení z väzby [u sťažovateľa išlo o prečin výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Trestného zákona účinného od 1. januára 2006]. Rozsudkom špeciálneho súdu sp. zn. PK-1 T 14/2007 zo 17. februára 2009 bol sťažovateľ uznaný za vinného a bol odsúdený na úhrnný trest odňatia slobody na doživotie, proti ktorému sa odvolal. Uznesením špeciálneho súdu sp. zn. PK-1 T 14/2007 z 26. marca 2009 bola sťažovateľova väzba s poukazom na novelu Trestného poriadku účinného od 1. januára 2006 predĺžená do 13. októbra 2009. Podaním doručeným najvyššiemu súdu 8. júna 2009

žiadal sťažovateľ o prepustenie z väzby na slobodu, avšak jej žiadosť bola napadnutým uznesením najvyššieho súdu zamietnutá.

Podľa názoru sťažovateľa odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ktorým bola zamietnutá jeho žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu, „*má výrazné znaky svojvôle, je arbitrárne a nevyrovnalo sa s argumentáciou sťažovateľa a obhajoby*“.

Sťažovateľ poukazuje v prvom rade na to, že najvyšší súd sa v napadnutom uznesení vôbec nezaoberal námietkou obhajoby, že podľa nálezu ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 17/08 z 20. mája 2009 o väzbe sťažovateľa rozhodol orgán, „*ktorý bol kreovaný v rozpore s Ústavou SR*“, preto podľa jeho názoru je toto uznesenie protiústavné. Keďže špeciálny súd bol zriadený v rozpore s ústavou, sú podľa názoru sťažovateľa „*v rozpore s Ústavou SR*“ všetky uznesenia o jeho väzbe (teda aj o vzatí do väzby, o opätovnom vzatí do väzby, ako aj predĺžení trvania jeho väzby), z čoho sťažovateľ vyvodzuje porušenie svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ďalej sťažovateľ uvádza, že argument najvyššieho súdu reagujúci na námietku obhajoby, podľa ktorej je jeho trestné stíhanie pre trestný čin výtržníctva umelo naťahované, aby existoval dôvod jeho väzby, odvolávajúci sa na to, že „*v spomínanej veci sa musí robiť rozsiahle dokazovanie práve v dôsledku obhajovaných tvrdení obžalovaného a rozdielne výpovede svedkov*“, uvedený v odôvodnení napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, sa javí tak, že najvyšší súd „*si dôkladne nepreštudoval predmetný spis*“. K tomu sťažovateľ v odôvodnení sťažnosti opísal úkony vykonané v trestnej veci sp. zn. ČVS: PPZ-76/BOK-B-2008, v ktorej bolo proti nemu vznesené obvinenie. Skonštatoval, že išlo „*o jednoduché úkony dokazovania*“, no napriek tomu bolo „*pripravné konanie účelovo „naťahované“*«. Ďalej uviedol, že „*až po sťažnosti Generálnej prokuratúry na prieskumy v konaní došlo v súčasnej dobe k skončeniu vyšetrovania, pričom Okresná prokuratúra Košice II dňa 3. augusta 2009 oznámila, že bola podaná obžaloba pre prečin výtržníctva na Okresnom súde Košice, kde je evidovaná pod sp. zn. 4 T 120/09*“. Podľa sťažovateľa z „*celého dokazovania, resp. z výsluchov svedkov vyplýva, že skutku z ktorého je obvinený... sa*

nedopustil. Jediný dôkaz proti nemu je výsluch utajeného svedka – poškodeného č. 1. Tento svedok je absolútne nedôveryhodná osoba, ktorá spolupracuje s políciou, ktorá tohto svedka – poškodeného riadi a jeho výpoveď je vymyslená a prispôsobená potrebám polície. Ostatné výpovede dokazujú sťažovateľovu nevinu, dokonca jeden zo svedkov sa priznal ku skutku, z ktorého je obvinený sťažovateľ. Čiže ďalší argument v uznesení, že sa musí robiť rozsiahle dokazovanie práve v dôsledku obhajobných tvrdení obžalovaného a pre rozdielne výpovede svedkov je mylný, nakoľko rozdiel je jedine vo výpovedi poškodeného. Ak by sme pripustili, že skutok z ktorého je sťažovateľ obvinený sa stal tak, ako je uvedené v uznesení zo dňa 10. 10. 2008, ktorým mu bolo vznesené obvinenie, musel by naplniť skutkovú podstatu trestného činu výtržníctva. Samotnú skutkovú podstatu trestného činu charakterizujú štyri obligatórne znaky a to objekt, objektívna stránka, subjekt a subjektívna stránka trestného činu. Ak chýba niektorý z uvedených znakov, nedôjde k naplneniu znakov skutkovej podstaty trestného činu a teda nie je možné hovoriť o trestnom čine. Objektívnou stránkou v obvinení voči sťažovateľovej osobe je výtržnosť. Výtržnosťou sa rozumie konanie, ktoré závažným spôsobom (hrubo) narušuje verejný pokoj a poriadok a je preň typický zjavne neúctivý a nedisciplinovaný postoj páchatela k zásadám občianskeho spoluzitia. Poukazujeme i na judikatúru, že pri výtržníctve ide spravidla o násilný alebo slovný prejav takého charakteru, že hrubo uráža, vzbudzuje obavy o bezpečnosť zdravia, majetku alebo výrazne znižuje vážnosť väčšieho počtu súčasne prítomných. Z odôvodnenia uznesenia o vznesení obvinenia a doterajšieho vyšetrovania vôbec nevyplýva, že sťažovateľ závažným spôsobom, resp. hrubo narušil verejný poriadok, a dokonca, že týmto konaním je typický a zjavný neúctivý a nedisciplinovaný sťažovateľov postoj k zásadám občianskeho spoluzitia, taktiež nevyplýva, že by vzbudzoval obavy o bezpečnosť zdravia, či výrazne znižoval vážnosť väčšieho počtu prítomných. Obligatórnymi znakmi objektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu sú konanie, následok a príčinný vzťah medzi konaním a následkom. Význam následku spočíva najmä v tom, že povaha a rozsah následkov trestného činu majú neobyčajný význam pre určenie závažnosti prečinu. Následok je porušenie alebo ohrozenie hodnôt, ktoré sú objektom trestného činu a ktoré sú chránené Trestným zákonom. Z vyšetrovania nie je vôbec zrejmé k akému porušeniu alebo ohrozeniu hodnôt prišlo sťažovateľovým konaním. Na základe uvedeného, podľa sťažovateľovho názoru, neboli naplnené všetky obligatórne znaky skutkovej podstaty trestného činu výtržníctva, teda

nemožno konanie, z ktorého je obvinený hodnotiť ako trestný čin. Toto konanie pri najprísnejšom posúdení, nakoľko stupeň spoločenskej nebezpečnosti je minimálny, môže byť hodnotené ako priestupok. Na základe uvedených skutočností je zrejmé, že vznesenie obvinenia voči sťažovateľovi nebolo dôvodné a tým pádom nebol podľa názoru sťažovateľa ani dôvod väzby podľa § 71 ods. 2 písm. e) Trestného poriadku. Tak isto sa nedá súhlasiť s argumentom súdu, že nie je povinnosťou súdu (v prípade väzby podľa § 71 ods. 2 písm. e/) skúmať v danom štádiu skutkové okolnosti toho prípadu, stačí, že obžalovaný je stále obvinený z úmyselného trestného činu, ktorý mal spáchať po prepustení z väzby na slobodu. Súd síce nerieši skutkové okolnosti prípadu, ale nevysporiadal sa s otázkou, či sú dané podmienky na to, aby bol sťažovateľ dôvodne podozrivý z trestného činu výtržníctva.“.

Sťažovateľ dal taktiež do pozornosti ústavnému súdu skutočnosť, že 13. apríla 2009 mu mala uplynúť zákonná lehota trvania väzby. Podľa názoru sťažovateľa „*po silných politických tlakoch*“ týkajúcich sa jeho väzby bol novelizovaný Trestný poriadok účinný od 1. januára 2006 o § 76a, podľa ktorého ak sa vedie trestné stíhanie pre obzvlášť závažný zločin, za ktorý možno uložiť trest odňatia slobody na 25 rokov alebo trest odňatia slobody na doživotie, ktoré nebolo možné pre obťažnosť veci alebo z iných závažných dôvodov skončiť do uplynutia celkovej lehoty väzby v trestnom konaní a prepustením obvineného na slobodu, hrozí, že bude zmarené alebo podstatne sťažené dosiahnutie účelu trestného konania, môže súd rozhodnúť o predĺžení celkovej lehoty väzby v trestnom konaní na nevyhnutnú dobu, a to aj opakovane. Celková lehota väzby v trestnom konaní spolu s jej predĺžením podľa predchádzajúcej vety však nesmie presiahnuť šesťdesiat mesiacov. Uvedená novelizácia mala za následok, že sa predĺžila lehota trvania jeho väzby. Podľa názoru sťažovateľa táto „*účelová novela*“ bola „*vážnym zásahom do jeho základných práv a slobôd*“ a taktiež bol podľa jeho názoru prijatím tejto novely „*porušený princíp zákazu retroaktivity*“.

Podľa sťažovateľa uvedeným postupom najvyššieho súdu boli porušené jeho označené práva, a preto žiada vydať takýto nález:

„1. Najvyšší súd Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Toš 4/2009 uznesením zo dňa 18. júna 2009, ktorým zamietol žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby

na slobodu porušil jeho základné právo na osobnú slobodu zaručené v čl. 17 ods. 1, ods. 2, ods. 5 Ústavy SR, čl. 5 ods. 1 písm. c) a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Toš 4/2009 zo dňa 18. júna 2009 Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje a prikazuje Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, aby sťažovateľa neodkladne prepustil z väzby na slobodu.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov konania na účet právneho zástupcu sťažovateľa do 15 dní od doručenia tohto nálezu.“

Sťažovateľ v petite sťažnosti uviedol, že namieta inter alia porušenie svojho práva podľa čl. 6 dohovoru (teda ako celku). Z odôvodnenia sťažnosti, keď sťažovateľ na viacerých miestach cituje odsek 1 čl. 6 dohovoru, vyplýva, že zjavne mal na mysli porušenie svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne

neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov (zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán), pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

1. K namietanému porušeniu základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy

Z citovaného čl. 127 ústavy vyplýva, že ústava rozdeľuje ústavnú ochranu základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z príslušnej medzinárodnej zmluvy medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany týmto právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne

zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy).

Preto v konaní pred ústavným súdom môže sťažovateľ uplatniť ochranu základného práva podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy len vtedy, ak ho nechráni iný súd v rozsahu svojej ústavnej kompetencie podľa čl. 142 ods. 1 ústavy. Ďalej musí ísť o porušenie základného práva, ktoré súvisí s tým, že osoba bola vzatá do väzby bez zákonom uznaného a v odôvodnení všeobecného väzobného súdu uvedeného dôvodu vychádzajúceho z konkrétnych skutkových okolností.

Z čl. 17 ods. 2 ústavy vyplýva neodmysliteľná súvislosť medzi väzobným dôvodom uvedeným v zákone a rozhodnutím sudcu alebo súdu, a to nielen pri rozhodnutiach o vzatí do väzby, ale aj počas ďalšieho trvania väzby. Zákonnosť väzby je zároveň determinovaná aj skutkovými okolnosťami, ktoré by svojou podstatou mali dať ratio decidendi (nosné dôvody) na uplatnenie vhodného zákonného ustanovenia. S touto konštatáciou úzko súvisí aj obsah základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy, z ktorého vyplýva oprávnenie konkrétnej osoby na preskúmanie okolností svedčiacich pre a proti väzbe, ale zároveň aj povinnosť súdu rozhodnúť na základe konkrétnych skutočností, a nie na základe abstraktnej úvahy.

Podľa judikatúry ústavného súdu je v čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy týkajúcom sa práva na osobnú slobodu obsiahnuté tak právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná, ako aj právo nebyť vo väzbe dlhšie, ako po dobu nevyhnutnú, resp. primeranú, alebo byť prepustený počas konania (obdobne III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05).

Sťažovateľ namietal porušenie označených práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorým bola zamietnutá jeho žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu.

Ústavný súd preskúmal napadnuté uznesenie najvyššieho súdu a zistil, že sťažnosť je v tejto časti zjavne neopodstatnená.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu (v danom prípade ide o väzobný súd rozhodujúci v trestnom konaní) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaniach, ktoré im predchádzali, alebo samotných rozhodnutiach došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

Sťažovateľ podal 8. júna 2009 žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu, v ktorej argumentoval tým, že do väzby bol opätovne vzatý na tom základe, že po jeho prepustení z väzby (15. mája 2008) sa mal 2. augusta 2008 dopustiť trestného činu výtržníctva podľa

§ 364 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, pre ktorý je trestne stíhaný. Ďalej uviedol, že prípravné konanie sa vo veci spáchania tohto trestného činu vedie už osem mesiacov, čo považuje za konanie s priet'ahmi, ktoré sú vytvárané umelo, iba kvôli existencii dôvodu na jeho držanie vo väzbe.

Obhajcovia s'ťažovateľa na neverejnom zasadnutí, ktoré najvyšší súd nariadil na 18. jún 2009 z dôvodu preskúmania s'ťažovateľovej žiadosti o prepustenie z väzby, navyše navrhli najvyššiemu súdu, aby sa vyrovnal s nálezom ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 17/08, podľa ktorého zriadenie špeciálneho súdu nebolo v súlade s ústavou, a preto ani jeho rozhodnutie o väzbe s'ťažovateľa nemôže byť legálne.

V odôvodnení napadnutého uznesenia najvyššieho súdu sa uvádza:

«Z obsahu spisu vyplýva, že obžalovaný R. O. bol v posudzovanej veci vzatý do väzby z dôvodov § 67 ods. 1 písm. b/, ods. 2 Tr. por. v znení účinnom do 1. januára 2006 (uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici s právomocou Špeciálneho súdu zo 4. mája 2005, sp. zn. BB-Pš 19/05) s tým, že lehota väzby začala plynúť 30. apríla 2005.

Lehota trvania jeho väzby bola opakovane predĺžená a boli rozšírené aj jej dôvody (pozri odôvodnenie uznesenia Špeciálneho súdu v Pezinku z 26. marca 2009, sp. zn. PK-1 T 14/2007). Obžalovaný R. O. bol však z väzby prepustený na podklade uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15. mája 2008, sp. zn. 1 Tošs 32/2007 (v dôsledku Nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky z 22. apríla 2008, sp. zn. I. ÚS 187/07).

Po prepustení obžalovaného R. O. z väzby bolo zistené, že je dôvodne podozrivý zo spáchania ďalšieho úmyselného trestného činu (trestného činu výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a/ Tr. zák.), ktorý mal spáchať 2. augusta 2008, t. j. po jeho skoršom prepustení z väzby. Toto trestné stíhanie nie je doteraz skončené a je namieste podozrenie, že obžalovaný sa dopustil skutku, ktorý založil dôvod pre vznesenie už uvedeného obvinenia (uznesenie vyšetrovateľa Úradu boja proti organizovanej kriminalite Prezídia PZ SR Bratislava, odbor Bratislava, oddelenie vyšetrovania z 10. októbra 2008, sp. zn. ČVS: PPZ-76/BOK-B-2008).

Práve na podklade uvedených zistení bol obžalovaný R. O. opätovne vzatý do väzby z dôvodu § 71 ods. 2 písm. e/ Tr. por., ktorý dôvod väzby naďalej trvá. Lehota trvania väzby

obžalovaného R. O. bola predĺžená do 13. októbra 2009 (uznesenie Špeciálneho súdu v Pezinku z 26. marca 2009, sp. zn. PK-1 T 14/2007 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 6. apríla 2009, sp. zn. I Tošs 9/2009).

Neobstojí námietka obhajoby, že trestné stíhanie obžalovaného pre trestný čin výtržníctva je „umelo naťahované“, aby bol v posudzovanej veci dôvod väzby. Z obsahu spisu vyplýva, že v už spomínanej veci sa musí robiť rozsiahle dokazovanie práve v dôsledku obhajobných tvrdení obžalovaného a pre rozdielne výpovede svedkov. Nemožno naviac opomenúť, že opodstatnenosť podozrenia, že obžalovaný R. O. sa dopustil nielen už spomínaného trestného činu výtržníctva, ale aj tých trestných činov, pre ktoré bol, hoci neprávoplatne odsúdený, naďalej trvá. V dôsledku toho je namieste ponechanie obžalovaného R. O. vo väzbe z už uvedeného dôvodu § 71 ods. 2 písm. e/ Tr. por.»

Najvyšší súd po preskúmaní spisového materiálu vo veci dospel k záveru, že aj v štádiu konania, v ktorom sťažovateľ podal žiadosť o prepustenie z väzby, dôvody väzby trvajú nezmenene ďalej. Uzavrel, že vo vzťahu k sťažovateľovi existuje dôvodné podozrenie zo spáchania úmyselnej trestnej činnosti, z ktorej bol riadne obvinený, a existujú ďalšie skutočnosti, ktoré nerobia toto obvinenie zjavne neopodstatneným. „*Umelé naťahovanie trestného stíhania*“, na ktoré poukázal sťažovateľ, nie je podľa namietaného uznesenia najvyššieho súdu dôvodom, ktorý by v danom štádiu trestného konania spochybňoval dôvodnosť trvania väzby. Najvyšší súd argumentoval, že existujú výpovede svedkov (o spáchaní trestného činu sťažovateľom, pre ktoré bolo proti nemu vznesené obvinenie), ako aj protichodné tvrdenia sťažovateľa o nespáchaní uvedeného trestného činu, čo spôsobuje, že dokazovanie vo veci je rozsiahle. Preskúmanie opodstatnenosti uvedených tvrdení však bude vecou konania vo veci samej (teda konania vo veci vzneseného obvinenia spáchania trestného činu výtržníctva), a nie tohto súdu.

Po preskúmaní obsahu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu v kontexte argumentov sťažovateľa ústavný súd zastáva názor, že vzhľadom na štádium trestného konania a dôvody, na ktorých najvyšší súd založil opodstatnenosť väzby, možno jeho rozhodnutie považovať za legitímne. Prihliadajúc aj na konkrétne okolnosti daného prípadu, ale tiež s ohľadom na povahu a nebezpečnosť konania sťažovateľa dospel ústavný súd

k záveru, že z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nevyplýva zjavná neodôvodnenosť, jednostrannosť alebo taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu.

Sťažovateľ taktiež namietal, že odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu je arbitrárne, pretože sa nevyrovnalo s výhradami sťažovateľa a obhajoby týkajúcich sa neústavnosti špeciálneho súdu. Podľa sťažovateľa najvyšší súd sa „*vôbec nezaoberal námietskou obhajoby, že v zmysle nálezu Ústavného súdu PL. ÚS 17/08, o väzbe sťažovateľa rozhodol orgán, ktorý bol kreovaný v rozpore s Ústavou SR, teda uznesenie o väzbe sťažovateľa vydané vtedajším Špeciálnym súdom je protiústavné*“.

K namietanému ústavný súd poukazuje na časť odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, v ktorom je uvedené:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky nepovažoval za potrebné zaoberať sa podrobne námietskou obhajoby, že Špeciálny súd v Pezinku bol podľa Nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky PL. ÚS 17/08 vytvorený ústavne nekonformným spôsobom. Predmetný nález doteraz nebol zákonom predpísaným spôsobom zverejnený, preto nemôže mať v danom štádiu obhajobou uplatňované dôsledky, o. i. nezákonnosť rozhodnutia Špeciálneho súdu Slovenskej republiky o väzbe obžalovaného.“

Ústavný súd poukazuje na to, že v konaní podľa čl. 125 ústavy posudzuje nesúlad právnych predpisov s ústavným poriadkom Slovenskej republiky in abstracto. Záver ústavného súdu o prípadnom nesúlade niektorých ustanovení právnych predpisov s ústavným poriadkom nezakladá sám osebe porušenie základných práv a slobôd v individuálnych prípadoch aplikácie právnych predpisov. Otázka, či v konkrétnom prípade došlo k porušeniu základných práv a slobôd zo strany orgánu verejnej moci, je vždy potrebné posudzovať podľa konkrétnych okolností prípadu.

Pokiaľ ide o sťažovateľom namietanú skutočnosť, že v čase rozhodovania najvyššieho súdu o jeho žiadosti o prepustenie z väzby už bol známy obsah výroku nálezu ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 17/08 z 20. mája 2009, ústavný súd konštatuje, že prípadné

namietané nedostatočné odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu (vo vzťahu k námietke neústavnosti špeciálneho súdu) by s ohľadom na spomínaný nález ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 17/08 nemalo vplyv na zákonnosť jeho väzby.

Ústavný súd v súvislosti s tým poukazuje na tú časť odôvodnenia označeného nálezu, v ktorej sa uvádza:

„Vzhľadom na okolnosti daného prípadu, keď zásadné dôvody rozhodnutia ústavného súdu o nesúlade navrhovateľom napadnutých právnych predpisov s ústavou a s označenými medzinárodnými zmluvami sa týkajú kolízie inštitucionálneho vymedzenia a postavenia Špeciálneho súdu v systéme súdov Slovenskej republiky a úpravy postavenia jeho sudcov s ústavnými princípmi, nie je daná priama príčinná súvislosť medzi povahou ústavným súdom zisteného nesúladu napadnutých právnych predpisov v rámci abstraktnej ochrany ústavnosti a obsahom rozhodnutí vydaných Špeciálnym súdom v individuálnych prípadoch. Právne predpisy, ktorých nesúlad ústavný súd vyslovil v bode 1 výroku tohto nálezu, nepredstavujú hmotnoprávny základ rozsudkov Špeciálneho súdu v jednotlivých trestných veciach v zmysle § 41b ods. 1 zákona o ústavnom súde.

Rozhodnutia Špeciálneho súdu vydané v trestnom konaní nie sú týmto rozhodnutím ústavného súdu dotknuté.“

Podľa názoru ústavného súdu najvyšší súd na všetky zásadné námietky sťažovateľa v sťažnosti odpovedal dostatočne a zrozumiteľne, a preto aj ústavný súd ho považuje za vyhovujúce požiadavkám spravodlivého procesu, a ako také aj ústavne konformné. Ústavný súd preto na základe obsahu sťažnosti a odôvodnenia napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré nepovažuje za arbitrárne, zohľadňujúc zároveň vymedzené ústavnoprosesné princípy vyjadrené v čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy dospel k záveru, že sťažnosť sťažovateľa je v tejto časti zjavne neopodstatnená, a z toho dôvodu ju pri predbežnom prerokovaní podľa § 25 zákona o ústavnom súde odmietol.

2. K namietanému porušeniu práva na slobodu a osobnú bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že v čase podania sťažnosti bola osobná sloboda sťažovateľa obmedzená väzbou potom, ako bol rozsudkom špeciálneho súdu sp. zn. PK-1 T 14/2007 zo 17. februára 2009 uznaný za vinného (samostatne, resp. spoločne s ďalšími obžalovanými):

- z trestného činu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny a teroristickej skupiny podľa § 185a ods. 1 Trestného zákona účinného do 1. januára 2006,

- z návodu na trestný čin vraždy podľa § 10 ods. 1 písm. b) a § 219 ods. 1 a 2 písm. h) Trestného zákona v znení účinnom do 31. júla 2001,

- z trestného činu vraždy podľa § 219 ods. 1 a ods. 2 písm. c) a h) a z trestného činu nedovoleného ozbrojovania podľa § 185 ods. 1 Trestného zákona v znení účinnom do 31. júla 2001,

- z návodu na trestný čin vraždy podľa § 10 ods. 1 písm. b) a § 219 ods. 1 a ods. 2 písm. c), i) a j) Trestného zákona v znení účinnom do 31. augusta 2003,

- z návodu na trestný čin poškodzovania cudzej veci podľa § 10 ods. 1 písm. b) a § 257 ods. 1 Trestného zákona v znení účinnom do 30. júna 2005,

- z návodu na trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 10 ods. 1 písm. b) a § 222 ods. 1 Trestného zákona v znení účinnom do 31. decembra 2005 a z pomoci na trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 10 ods. 1 písm. c) a § 222 ods. 1 Trestného zákona v znení účinnom do 1. januára 2006 a

- z trestného činu poškodzovania cudzej veci podľa § 257 ods. 1 Trestného zákona v znení účinnom do 30. júna 2005,

a bol mu uložený úhrnný trest odňatia slobody na doživotie a taktiež bolo rozhodnuté aj o uplatnených nárokoch na náhradu škody.

Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva sa väzba podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru končí dňom vyhlásenia rozsudku súdu prvého stupňa bez ohľadu na jeho právoplatnosť. Ak je vyhlásený odsudzujúci rozsudok, pozbavenie osobnej slobody sa po tomto dni z hľadiska dohovoru posudzuje podľa čl. 5 ods. 1 písm. a) a nie písm. c) bez ohľadu na to, či je z hľadiska vnútroštátneho práva pozbavenie osobnej slobody založené na odsudzujúcom rozsudku, hoci aj neprávoplatnom, alebo na rozhodnutí o väzbe (Wemhoff v. Nemecko z 27. júna 1968, A č. 7, B. v. Rakúsko z 28. marca 1992, A č. 175).

Väzba pre účely dohovoru končí vyhlásením rozhodnutia o vine a treste súdom prvého stupňa bez ohľadu na právoplatnosť tohto rozhodnutia (Solmaz v. Turecko zo 16. januára 2007).

Z uvedeného dôvodu je čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru na namietanú časť sťažovateľovej sťažnosti neaplikovateľný, a vzhľadom na to bola sťažnosť aj v tejto časti odmietnutá podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnená.

3. K namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

Sťažovateľom namietané porušenie práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru pri rozhodovaní všeobecného súdu o väzbe spočívajúce v nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia všeobecného súdu treba ratione materiae subsumovať pod čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy. Porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru neprichádza v takomto prípade do úvahy, keďže čl. 6 ods. 1 dohovoru sa vzťahuje spravidla na konanie vo veci samej. Článok 17 ods. 2 a 5 ústavy je v prípadoch súdneho konania o väzbe v pomere špeciality voči generálnemu ustanoveniu čl. 6 ods. 1 dohovoru (mutatis mutandis I. ÚS 224/03).

Vzhľadom na uvedené vo vzťahu k sťažovateľom namietanému porušeniu čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu ústavný súd konštatoval v rámci predbežného prerokovania zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti z dôvodu nedostatku vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým väzobným uznesením najvyššieho súdu a namietaným porušením označeného práva.

4. K námietke o účelovosti novelizácie Trestného poriadku

K námietke sťažovateľa, že novelizácia Trestného poriadku bola „účelová“ a mala za cieľ výslovne obmedziť jeho slobodu, ústavný súd uvádza, že sťažovateľovi v podstate ide aj o to, aby ústavný súd preskúmal, či označené ustanovenie Trestného poriadku, na základe ktorého došlo u neho k predĺženiu trvania väzby, je v súlade s ústavou.

Na podanie takého návrhu však chýba aktívna legitímácia sťažovateľa, pretože podľa čl. 130 ods. 1 ústavy a § 37 zákona o ústavnom súde môžu návrh na začatie konania o súlade právnych predpisov podať len osoby taxatívne uvedené v čl. 130 ods. 1 písm. a) až písm. f) ústavy, medzi ktoré nie sú zaradené fyzické osoby – občania. Ústavný súd v súvislosti s uvedeným napokon nad rámec odôvodnenia poznamenáva, že v tejto časti je sťažnosť navyše podaná vo veci, ktorá sa prerokováva v konaní o súlade právnych predpisov, t. j. v inom type konania pred ústavným súdom, než je konanie o ochrane základných práv a slobôd. Z toho dôvodu by zároveň prichádzalo do úvahy aj odmietnutie tejto časti ako podanej zjavne neoprávnenou osobou a bez náležitostí vyžadovaných zákonom o ústavnom súde pre takýto návrh.

Z pohľadu ústavného súdu je preto potrebné konštatovať, že uvedená námietka sťažovateľa sa javí ako zjavne neopodstatnená, a navyše ani nie je v príčinnej súvislosti s namietaným porušením jeho označeného práva napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorým bolo rozhodnuté o jeho žiadosti o prepustenie z väzby (a nie o predĺžení lehoty trvania väzby podľa § 76a Trestného poriadku).

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. októbra 2009